

Endringer fra tidligere hørt forslag til sentral forskrift om lavutslippssoner for biler er markert med understreket skrift. Mindre endringer som er gjort for å tilpasse teksten til de nye vesentlige endringene er også markert med understrekning og tekst som er strøket er markert med overstrykning. Ikke materielle endringer vises ikke.

Revidert forslag til sentral forskrift om lavutslippssoner for biler

Fastsatt ved kgl.res. dd.mm.2016 med hjemmel i vegtrafikkloven § 13 åttende ledd, § 31 og § 31 a og forvaltningsloven § 28 tredje ledd. Fremmet av Samferdselsdepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å gi rammeverket for å innføre, administrere, kontrollere og håndheve kommunale lavutslippssoner som etableres for å forbedre luftkvaliteten i et område utsatt for lokal luftforurensning fra biler.

§ 2 Definisjoner

I denne forskriften menes med

- a) *Lavutslippssone*: Et geografisk avgrenset område på offentlig veg, som er utsatt for lokal luftforurensning fra bil, og der kommunen har søkt om og fått godkjent å få innføre gebyr for å få kjøre.
- b) *Gebyr*: Det vederlag en eier eller fører av en bil må betale for å kunne kjøre innenfor en lavutslippssone.
- c) *Euroklasse*: Den avgasstandard som bilen er godkjent med etter forskrift 5. juli 2012 nr. 817 om godkjenning av bil og tilhenger til bil vedlegg 1 eller forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr kapittel 25.
- d) *Nullutslippsbiler*: Biler som bare bruker elektrisitet eller hydrogen til framdrift.

Definisjonene i forskrift 5. juli 2012 nr. 817 om godkjenning av bil og tilhenger til bil og forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr gjelder for øvrig tilsvarende for denne forskriften.

§ 3 Plikt til å betale gebyr

Plikten til å betale gebyr i en lavutslippssone kan omfatte alle biler. Kommunen kan i lokal forskrift fastsette nærmere bestemmelser om hvilke biler som har plikt til å betale gebyr og som skal registreres i kommunens system for betaling og kontroll. Kommuner som har etablert en felles lavutslippssone må innføre felles bestemmelser for dette.

Plikten til å betale gebyr gjelder ikke:

- a) nullutslippsbiler,
- b) biler godkjent som utrykningskjøretøy og andre biler i politiets eller forsvarets tjeneste,
- c) biler spesialinnredet for egentransport av funksjonshemmet og biler der fører eller passasjer medbringer parkeringsbevis for forflytningshemmede i henhold til [forskrift 15. mars 1994 nr. 222](#) om parkering for forflytningshemmede. Ved parkering skal parkeringsbeviset alltid være plassert godt synlig bak frontruten,
- d) bil med kjennemerke med gule tegn på blå bunn.
 - 1) ~~Bil godkjent med euro VI~~
 - 2) ~~Bil klassifisert som ladbar hybrid og som har en elektrisk rekkevidde uten bruk av forbrenningsmotor på minimum 40 km.~~
 - 6) ~~Bil med montert synlig innretning og som er under oppdrag i forbindelse med brøyting, salting eller strøing.~~

~~Kommunen kan bestemme at plikten til å betale gebyr for å kjøre i en lavutslippssone kun skal omfatte enkelte grupper av biler som bruker diesel eller biodiesel som drivstoff, herunder kun biler over 12 tonn.~~

§ 4 Innføring av lavutslippssone

En kommunal lavutslippssone krever søknad til og samtykke fra regionvegkontoret før den kan innføres. Samtykke fra regionvegkontoret kan gis med varighet opp til 6 år.

I søknaden skal kommunen legge fram:

- a) dokumentasjon på omfang og utbredelse av lokal luftforurensning fra biler innenfor den planlagte lavutslippssone, jf. forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning kapittel 7 om Lokal luftkvalitet, samt informasjon

om hvilke tiltak som kommunen allerede har iverksatt for å redusere omfanget og utbredelsen av de lokale miljøproblemene fra biler,

- b) informasjon om planlagt sonestørrelse og skilting,
- c) informasjon om planlagte gebyrsatser og hvordan disse er beregnet,
- d) dokumentasjon på at lavutslippssonen og innretningen av denne faktisk vil begrense lokal luftforurensning fra vegtrafikken,
- e) dokumentasjon på et forsvarlig system for registrering, betaling av gebyr, informasjon overfor bilistene, kontroll, inkludert eventuelt planlagt oppsetting og plassering av faste kontrollpunkter, og håndheving,
- f) en vurdering av konsekvensene som den foreslåtte lavutslippssonen vil ha for personvernet, inkludert nytte av faste kontrollpunkter og automatisk sletting av opplysninger om kjøretøy som ikke skal ilegges overtredelsesgebyr.
- g) informasjon om kommunen har søkt Vegdirektoratet om å bli tildelt myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr, jf. forskriften § 10 og vegtrafikkloven § 31 a, herunder informasjon om uttalelsen fra vedkommende politimester,
- h) informasjon om hvordan nettoinntekten fra lavutslippssonen skal brukes på kollektivtransport-, trafikk sikkerhets- og miljøtiltak.

Regionvegkontorets vedtak om samtykke etter denne bestemmelsen kan påklages til Vegdirektoratet.

§ 5 Sonestørrelse og krav til skilting

Kommunen fastsetter størrelsen på lavutslippssonen. Kommunen kan etablere flere lavutslippssoner innenfor kommunen. Flere kommuner kan etablere en felles lavutslippssone.

En lavutslippssone skal være sammenhengende, enhetlig og skiltet.

§ 6 Fastsettelse av Euroklasse, kjøretøykategori og drivstoff

Euroklasse, kjøretøykategori og drivstoff fastsettes på bakgrunn av informasjon i bilens vognkort eller motorvognregisteret. Dersom vognkortet eller motorvognregisteret ikke

inneholder slik informasjon, fastsettes Euroklasse i tråd med dato for førstegangsregistrering av bilen.

Tunge biler førstegangsregistrert etter 1. januar 2014 skal anses som klassifisert som Euroklasse VI. Lette biler førstegangsregistrert etter 1. september 2015 skal anses som klassifisert som Euroklasse 6.

§ 7 Fastsettelse av gebyr

Kommunen fastsetter gebyret for å få kjøre i lavutslippssonen. Gebyret skal fastsettes for et år, for tretti dager og for en dag. Gebyret skal differensieres ut fra euroklasse og kan differensieres ut ifra drivstoff og vektklasse.

~~Flere kommuner, som har etablert en felles lavutslippssone må innføre felles gebyr.~~

§ 8 Registrering i systemet og betaling av gebyr

For biler som er gebyrpliktige jf § 3 skal korrekt informasjon om bilens kjennemerke og nasjonalitet, eieren og eierens adresse, euroklasse, bilens vektklasse, drivstoff og dato for førstegangsregistrering være lagt inn i kommunens betalingssystem, jf. § 19, og riktig gebyr betalt, før bilen kan kjøre i en lavutslippssone.

Eieren og føreren av bilen er solidarisk ansvarlig for at bilen er registrert i systemet, opplysningene er korrekte og riktig gebyr er betalt.

Betalt årsgebyr er gyldig ett år fra betalingsdato. Betaling for tretti dager har gyldighet fra betalingsdato og klokkeslett. Betaling av døgngebyr har gyldighet 24 timer fra betalingstidspunkt eller fra oppgitt dato og klokkeslett. Betalt gebyr er kun gyldig for én bil. Betalt gebyr i én lavutslippssone er gyldig i en annen lavutslippssone.

Refusjon for betalt årsgebyr kan gis dersom den aktuelle bilen ikke skal benyttes som forutsatt ved betalingen. Det gis refusjon for et halvt år dersom avtalen sies opp før det er gått et halvt år fra betalingsdato.

§ 9 Kontroll

Kontroll av biler som kjører i en lavutslippssone, kan utføres av myndighet som angitt i § 13.

Kontroll kan skje ved bruk av mobile eller faste enheter for automatisk kontroll. Automatisk system for stikkprøvekontroll kan settes opp som faste kontrollpunkter langs veg av kommunen eller annen kontrollmyndighet. Slike system skal merkes med formål og behandlingsansvarlig.

Oppsetting og plassering av faste kontrollpunkter krever samtykke fra regionvegkontoret.

§ 10 Overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr for å kjøre gebyrpliktig bil i lavutslippssone kan ilegges om informasjon i kommunens betalingssystem ikke er oppgitt eller er oppgitt feil, gebyret ikke er betalt, eller det er betalt et for lavt gebyr.

Overtredelsesgebyr kan bare ilegges dersom det med rimelighet kan forventes at eieren eller føreren av bilen burde ha vært klar over feilen.

Overtredelsesgebyr er minimum 500,- kroner, men kan ikke overstige gebyret for å kjøre tretti dager i lavutslippssonen.

§ 11 Ansvar for betaling av overtredelsesgebyr og forhøyet overtredelsesgebyr

Eieren av bilen er ansvarlig for å betale overtredelsesgebyret. Dersom føreren av bilen er en annen enn den som var registrert som eier ved overtredelsen, er de solidarisk ansvarlige for overtredelsesgebyret, med mindre bilen var fravendt eieren ved et lovbrudd.

Blanketten for overtredelsesgebyr skal festes på bilen sammen med innbetalingskort, leveres føreren eller sendes eieren eller føreren av bilen i posten.

Er overtredelsesgebyret ikke betalt innen tre uker etter at det er ilagt, kan det forhøyes med 1000,- kroner. Plikten til å betale overtredelsesgebyret og forhøyet overtredelsesgebyr gjelder selv om det klages på overtredelsesgebyret.

Overtredelsesgebyr og forhøyet overtredelsesgebyr tilfaller kommunen, dersom overtredelsen er håndhevet av kommunen. Overtredelsesgebyr og forhøyet overtredelsesgebyr tilfaller staten, dersom overtredelsen er håndhevet av politiet eller regionvegkontor, jf. § 13 første ledd.

§ 12 Inndriving av overtredelsesgebyr og forhøyet overtredelsesgebyr

Er overtredelsesgebyr ikke betalt innen tre uker etter ileggelsen, kan overtredelsesgebyr og forhøyet overtredelsesgebyr inndrives etter vegtrafikkloven § 38, men tidligst 14 dager etter at varsel om inndriving er kommet fram til den skyldige. Gebyr kan også inndrives hos eieren av bilen etter de samme prinsipper. Skyldneren har ikke erstatningsplikt for kostnader ved utenrettslig inndriving.

§ 13 Håndheving

En kommune kan etter å ha søkt Vegdirektoratet bli tildelt myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr, jf. Vegtrafikkloven § 31 a. En uttalelse fra vedkommende politimester skal følge søknaden.

Ved manuell kontroll av parkerte biler skal kommunens personell være uniformert og ha fått tilfredsstillende opplæring. Kommunens personell som utfører kontroll skal bære synlig og lesbart legitimasjonskort og plikter å oppgi virksomhetens navn og tjenestenummer når dette forlanges av den som tjenestehandlingen direkte angår, politiet eller regionvegkontor.

Dersom flere kommuner har etablert felles lavutslippssone, skal kommunene samarbeide om felles håndheving.

Politi og regionvegkontor kan, i tillegg til kommunen, ilegge overtredelsesgebyr, jf. § 10.

§ 14 Klage

Ilagt overtredelsesgebyr kan påklages innen tre uker etter ileggelsen. For beregning av fristen gjelder reglene i forvaltningsloven § 29 og § 30. Klagen utformes i samsvar med forvaltningsloven § 32.

Klagen fremsettes for myndigheten som ila overtredelsesgebyret og i det distrikt gebyret ble ilagt.

Førsteinstansen behandler klagen, og skal gi skriftlig begrunnelse dersom klageren ikke får medhold. Dersom særlige grunner tilsier det, kan førsteinstansen frafalle overtredelsesgebyr og forhøyet overtredelsesgebyr.

Klage som ikke gis medhold, jf. Tredje ledd, kan innen tre uker etter at klageren er underrettet om resultatet kreves forelagt for tingretten. Førsteinstansen forbereder klagebehandlingen.

§ 15 Kompetent tingrett

Førsteinstansen sender klagen til tingretten på stedet der gebyret ble ilagt.

§ 16 Klagebehandlingen i tingretten

Tingretten behandler klagen, med mindre retten av særlige grunner mener klagen bør behandles av en annen tingrett.

Klageren skal innkalles til rettsmøte ved stevning. Klagen kan likevel avgjøres uten slikt rettsmøte, dersom retten finner det ubetenkelig.

Klageren behøver heller ikke innkalles når det bare skal avsies kjennelse. Dersom klageren eller vitner blir innkalt til rettsmøte, skal også førsteinstansen varsles.

Når det er bedt om oppfriskning for oversittelse av klagefrist i sak som skal behandles av tingretten, kan tingretten samtidig avgjøre selve saken.

Reglene i straffeprosessloven, herunder reglene i kapittel 30 om saksomkostninger, gjelder så langt de passer, jf. også vegtrafikkloven § 31 a fjerde ledd. Bestemmelsene i straffeprosessloven kapittel 9 om offentlig forsvarer gjelder ikke. Forkynnelse i klagesaker kan utføres av polititjenestemann.

§ 17 Nettoinntekt fra lavutslippssonen

Kommunen bestemmer selv hvordan nettoinntekten fra lavutslippssonen skal brukes på kollektivtransport-, trafikksikkerhets- og miljøtiltak for å redusere lokal luftforurensning.

Kommuner som har etablert felles lavutslippssone, avtaler seg imellom hvordan nettoinntekten skal brukes på tiltak nevnt i første ledd.

§ 18 Avvikling og forlengelse av lavutslippssone

Kommunen kan selv avvikle en lavutslippssone eller tre ut av en felles lavutslippssone.

En kommune som har etablert en lavutslippssone eller flere kommuner som har etablert felles lavutslippssone, kan søke om forlengelse av regionvegkontorets samtykke etter § 4. Ved søknad om forlengelse skal kommunen vedlegge en evalueringsrapport om lavutslippssonen. Vegdirektoratet kan bestemme de nærmere krav til hva en slik evalueringsrapport skal inneholde.

~~§ 19. Forholdet mellom en lavutslippssone og miljødifferensierte bompengetakster~~

~~Kommunal lavutslippssone, opprettet med hjemmel i denne forskrift, og miljødifferensierte bompengetakster, som vedtas med hjemmel i vegtrafikkloven eller vegloven, kan ikke opprettes i samme geografiske område.~~

~~Første ledd gjelder ikke for bompengetakster fastsatt med hjemmel i vegloven § 27 annet ledd.~~

§ 19 Krav til system for betaling, kontroll og håndheving

Systemene for betaling, kontroll og håndheving skal kunne lagre opplysninger om kjøretøy, eieren og eventuelt føreren mv. i en IKT-applikasjon for bruk for betaling, kontroll og håndheving. Prinsippet om innebygget personvern skal følge løsningen og en beskrivelse av hvordan dette er ivarettatt skal følge søknaden. Etableres lavutslippssone i flere kommuner skal disse kommunene samarbeide om felles systemer for betaling og kontroll, slik at registrering og betaling i en lavutslippssone gjelder for alle soner i hele landet. Kommunen(e) er ansvarlig for kostnadene for utvikling og drift av IKT-applikasjonen.

En kommune, som har innført gebyr for bruk av piggdekk i en nærmere fastsatt gebyrsone, jf. forskrift 7. mai 1999 nr. 437, kan legge til grunn dette systemet for registrering, betaling av gebyr, kontroll og håndheving, forutsatt at kommunen også her kan dokumentere at personvernet er forsvarlig ivarettatt.

§ 20 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.
